

OVER APPELS EN PEREN

Floor Bakker & Marishka Neekilappillai

Als eerste ziekenhuis in Nederland publiceerde het UMC St. Radboud op 12 september 2013 vrijwillig cijfers over de overlevingskansen na behandeling in het ziekenhuis bij bepaalde vormen van kanker. Op dezelfde dag maakte de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap de gemiddelde Cito-scores van alle basisscholen in Nederland bekend. Hier was geen sprake van vrijwilligheid; publicatie van de cijfers was afgedwongen door een Wob-verzoek van RTL Nederland.

Het is een goede ontwikkeling dat (semi-)publieke instellingen (al dan niet op basis van vrijwilligheid) prestatie-indicatoren openbaar maken. Het is terecht dat burgers inzicht krijgen in de kwaliteit van de dienstverlening van scholen en ziekenhuizen, aangezien de diensten die deze instellingen verlenen een grote rol spelen in de kwaliteit van leven. Bovendien worden deze instellingen mede door de overheid gefinancierd. Onder druk van de publieke opinie voelen besturen van scholen en ziekenhuizen doorlopend de noodzaak de kwaliteit van hun dienstverlening te waarborgen en te verbeteren en verantwoording af te leggen over de keuzes die zij hierin maken. Burgers hebben zelf ook behoefte aan openbaarheid: 80% van de bezoekers van www.volkskrant.nl zou graag de mogelijkheid hebben cijfers over overlevingskansen gepubliceerd door ziekenhuizen te raadplegen (15 september 2013). De instellingen zelf zitten echter niet altijd te wachten op openbaarmaking. Zo maakten 122 schoolbesturen en het bestuur van een conglomeraat van basisscholen bezwaar tegen het door RTL ingediende Wob-verzoek (overigens zonder resultaat). Semi-publieke instellingen waarvan publicatie van prestatie-indicatoren van belang is dienen daarom volgens ons verplicht te worden tot het publiceren van bepaalde prestatie-indicatoren.

Op dit moment is het belangrijkste middel voor de burger om de instellingen te dwingen bepaalde informatie openbaar te maken de Wob. Op basis van de Wob kunnen burgers aan bestuursorganen een verzoek doen ter openbaarmaking van bepaalde informatie en moet de gevraagde informatie in principe openbaar gemaakt worden. De gevraagde gegevens mogen voorafgaand aan publicatie niet gecorrigeerd worden, aldus de Rechtbank Midden-Nederland in de bezwaarprocedure aangespannen door de schoolbesturen in de Cito-zaak (4 september 2013, ECLI:NL:RBMNE:2013:3648, r.o. 19). De scholen stelden als reden voor de door hen gevraagde afwijzing van het Wob-verzoek dat de gevraagde ruwe cijfers van scholen onderling niet vergelijkbaar zijn, nu per school andere criteria worden gehanteerd om te bepalen welke leerlingen aan de Cito-toets mogen deelnemen. De Wob vereist volgens de rechtbank echter openbaarmaking van de ruwe cijfers. De burger die meer wil weten, kan vervolgens zelf meer informatie zoeken om de scholen op juiste wijze te vergelijken.

Het probleem omtrent de vergelijkbaarheid van cijfers speelt ook bij zorginstellingen. Zo stelde het Antoni van Leeuwenhoek Ziekenhuis dat het voor een goede vergelijking van overlevingscijfers van patiënten van belang is dat ziekenhuizen bij de publicatie van dergelijke cijfers uniforme criteria hanteren. De cijfers die het UMC St. Radboud had gepubliceerd (die eventueel ook met behulp van een Wob-verzoek zouden kunnen worden opgevraagd), konden niet goed vergeleken worden met cijfers van andere ziekenhuizen, juist doordat enkel de ruwe cijfers waren gepubliceerd (www.avl.nl). De omstandigheden verschillen per ziekenhuis: zo heeft het ene ziekenhuis patiënten met complexere aandoeningen dan het andere. Daarnaast zijn de aantallen patiënten vaak te klein om goed te kunnen vergelijken (M. Eftting, 'Overlevingscijfers kanker openbaar bij UMC Radboud', www.volkskrant.nl, 12 september 2013).

Hoe nu te zorgen dat de burger op basis van openbaargemaakte ruwe cijfers geen appels met peren vergelijkt? Moet het inderdaad aan de eigen verantwoordelijkheid van de burger worden overgelaten om na een ingewilligd Wob-verzoek aan de hand van alle relevante omstandigheden de ruwe cijfers te corrigeren? Wij betwijfelen of dit een goede oplossing is. Het is doeltreffender de cijfers te laten corrigeren door de instellingen zelf, die immers de beschikking hebben over alle relevante feiten en omstandigheden. Ook is bij de instellingen meer kennis en ervaring aanwezig om op de juiste manier te corrigeren dan bij de gemiddelde burger. Dit blijkt bijvoorbeeld uit het recente initiatief van de basisscholen om over te gaan tot publicatie van Cito-scores én meer informatie over de eigen school, zodat de burger goed kan vergelijken. Via de huidige Wob kan de beoogde transparantie niet worden bereikt. Aangezien niet alle semi-publieke instellingen zullen overgaan tot het vrijwillig publiceren van data, willen wij ervoor pleiten om, door aanpassing van de Wob of los van de Wob, een algemene wettelijke plicht in te voeren voor semi-publieke instellingen tot het periodiek publiceren van (op wettelijk voorgeschreven wijze) gecorrigeerde en daardoor onderling vergelijkbare prestatie-indicatoren.